

Cancerpatienters psykiska och sociala situation

Marianne Sullivan

Reseberättelse av DSF stipendiat Marianne Sullivan, docent i psykologi vid Göteborgs universitet. MS är engagerad i hälso- och sjukvårdsforskning med psykosocial inriktning och projektledare för en jämförande epidemiologisk studie av cancerpatienters psykosociala behov i Västra sjukvårdsregionen och Californien. Arbetet sker i samarbete med professor Jerome Cohen, UCLA, Los Angeles och docent Ingmar Branehög, Onkologiska institutionen, Göteborgs universitet.

1984 Psycho-oncology update

Psykiatrienheten vid det för medicinsk expertis välkända Memorial Sloan – Kettering Cancer Center i New York inbjöd till en femdagars postgradual kurs i september 1984 i ämnet psyko-onkologi. Kursledare var chefen för psykiatrienheten professor Jimmie Holland. – Redan på 1950-talet initierade professor Arthur B Sutherland systematiska psykosociala studier vid centralt. Med tillfredsställelse måste detta sammansatta och informativa program hälsas av alla engagerade för cancerpatienternas livskvalitet. Effektivare terapi räddar nu alltför cancerpatienter till ett längre liv med tilltagande krav på förbättrad livskvalitet. Kursens målsättning var bred. Man vände sig till läkare, psykologer, socialarbetare, sjuksköterskor och andra engagerade i omhändertagandet av cancerpatienter, och deras familjer.

Del 1 som omfattade ett tredagars symposium "Current concepts in psycho-oncology", syftade

till att ge ny klinisk och vetenskaplig information om vanliga psykologiska problem och åtgärder vid cancer. Symposiet som sammanfattades i en 130 sidors abstraktsamling berörde allmänna omhändertaganden av barn och vuxna, behandlingseffekter, symptomkontroll och bieffekter, problem hos patienter som med modern terapi får förlängd överlevnad, nutritionens och särskilt proteinintagets roll, oortodoxa behandlingsmetoder, sorgereaktionens inverkan på hälsan, stressreaktioner hos vårdpersonalen och åtgärder som prövats samt metodologiska problem. Ett huvudinslag här utgjordes av the Arthur B Sutherland memorial award lecture "Psychosocial factors in cancer risk and survival: Current state of information" hållen av professor Bernard Fox, epidemiolog från Boston University School of Medicine. Föreläsningen utgjorde en kunskapskritisk genomgång av framlagda forskningsresultat under 30 år. Säkra slutsatser angående koppling mellan incidens, överlevnadstid och psykosociala faktorer visades inte vara möjliga, då komplexa mekanismer interagerar såsom tumörvariabilitet, coping-beteende och personlighetstyp. Metodologiska svårigheter som hänför sig till såväl mätteknik som smygande sjukdomsdebut har vidare som regel förhindrat slutsatser om kausalitet angående möjlig psykosocial etiologi vid cancer.

Sammantaget tycktes de problemställningar, forskningsresultat och erfarenheter av cancervård som redovisades under symposiet i stora stycken överförbara till svenska förhållanden. Symposiet bedömdes enligt kursvärdering stimulerande både för kliniker och forskare.

Del 2. "Methods for implementing psychosocial

care concepts” visade de psykosociala stödprogram som var under utveckling i den löpande vården vid Sloan – Kettering. Utöver individuell psykoterapi utnyttjades bl a gruppterapi för opererade bröstcancerpatienter, program för psykosocialt stöd åt familjen förmedlat av kuratorer, tekniker för olika typer av beteendemodifikation riktade mot smärta och illamående/kräkningar efter kemoterapi. Flera strategier förefaller möjliga att pröva i vårt land. De skulle dock medföra ökade krav på personalresurser vid onkologiska kliniker.

Del 3. *”International issues in psycho-oncology”* gav en överblick av tvärkulturella frågor i psyko-onkologisk forskning och vård. Det konstituerades ett International Psycho-Oncology Society som knöts till WHO:s sektion för livskvalitet. Erfarenheter och rutiner presenterades från bl a Kina, Japan och Indien angående information till patienten om cancerdiagnosen. Vidare jämfördes olika kulturella mönster vid förlust/sorgereaktioner. Forsk-

ningsansatser skisserades, både tvärsnittsstudier av beskrivande typ och prospektiva, för tvärkulturella jämförelser.

Den påbörjade epidemiologiska studien av cancerpatienters psykosociala problem och behov, som jämför förhållanden i Sverige och Californien, beskrevs vad avser syfte, uppläggning, mätinstrument och några tidiga exempel på resultatanalys. Preliminära data antyder att man med psykosocial inventering av patienter med cancerdiagnos kan urskilja sociala funktionsinskränkningar, särskilda behov av stöd och hjälpåtgärder och ge en karaktäristik av psykiskt välbefinnande.

Kommentar: det är en tillgång att psykosocialt inriktad cancerforskning som nu börjar ta form i vårt land kan ta intryck av utländska erfarenheter. Tekniskt kvalificerade epidemiologiska och kliniska studier som utförts kan ge anvisningar om särskilda krav vid uppläggning av denna sorts forskning.